

Česká školní inspekce
Pražský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Speciální školy, Praha 10, Vachkova 941

Vachkova 941, 104 00 Praha 10 - Uhříněves

Identifikátor školy: 600 021 378

Termín konání inspekce: 11. – 15. duben 2005

Čj:	b3-1142/1093-05
Signatura	ka0zy528

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Príspevkovou organizaci Speciální školy, Praha 10, Vachkova 941 (dále škola) tvoří zvláštní škola (dle nových právních předpisů základní škola praktická), pomocná škola (dle nových právních předpisů speciální základní škola), školní družina a přípravné třídy. V následujícím textu jsou užívány názvy jednotlivých druhů škol podle nových právních předpisů.

Ve školním roce 2004/2005 má škola šest tříd základní školy praktické, tři přípravné třídy, jednu třídu speciální základní školy a dvě oddělení školní družiny. Dvě přípravné třídy sídlí na odloučeném pracovišti (cca 50 m od hlavní budovy) na adrese V Bytovkách 803, Praha 10, pracoviště speciální základní školy má adresu Milánská, Praha 10 (Dětské centrum hl. m. Prahy Paprsek). Odloučená pracoviště škola využívá na základě nájemních smluv.

Výuka ve škole probíhá podle vzdělávacích programů, které odpovídají závažnosti zdravotních postižení žáků. Zájmové vzdělávání zajišťuje školní družina pro žáky přípravných tříd a základní školy praktické v ranních i odpoledních hodinách.

Spádovou oblast školy tvoří zejména čtvrti Uhříněves, Petrovice, Horní Měcholupy, Dolní Měcholupy, Dubeč, Kolovraty a přilehlé příměstské části.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Hodnocení personálních a materiálně-technických podmínek vzdělávání v celé škole.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání v předmětech český jazyk, dějepis, matematika, přírodověda, přírodopis a pracovní vyučování v základní škole praktické, ve speciální základní škole, v přípravných třídách a školní družině.

Tematická inspekce *Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně-patologických jevů ve školách a školských zařízeních.*

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ A ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

V době inspekce zajišťovalo výuku v základní škole praktické celkem devět pedagogů, z nichž pouze dva nejsou odborně kvalifikovaní. Ve speciální základní škole působí dvě učitelky, z toho jedna s odpovídající odbornou kvalifikací (v době inspekce byla v pracovní neschopnosti). Činnost školní družiny zajišťují jedna odborně kvalifikovaná a jedna nekvalifikovaná vychovatelka. V přípravných třídách působí tři učitelky (dvě s odbornou kvalifikací pro výuku ve školách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a jedna odborně kvalifikovaná pro výuku v běžné mateřské škole) - stávající právní předpisy požadavky na jejich odbornou kvalifikaci nestanoví. Tři členky pedagogického sboru jsou fakultními učitelkami. Poradenskou činnost a primární prevenci sociálně-patologických jevů zajišťuje odborně kvalifikovaná učitelka.

Organizace činnosti a provozu školy je účelně upravena *Organizačním řádem*. Popisy činností konkrétně stanoví kompetence pro jednotlivé pracovní funkce. Vedení školy tvoří ředitel a jeho zástupkyně. Rozsah přímé vyučovací povinnosti zástupkyně je v tomto školním roce vyšší, než stanoví právní předpis. Tato skutečnost částečně negativně ovlivňuje plnění jejich povinností v oblasti kontroly (viz dále).

Vnitřní informační systém školy je funkční. Přehledné prostorové řešení hlavní budovy a blízká vzdálenost jednoho z odloučených pracovišť umožňuje každodenní operativní osobní

jednání. Důležité informace jsou zveřejňovány na nástěnce ve sborovně. V případě potřeby jsou učitelky speciální základní školy informovány telefonicky, vzájemně se informují prostřednictvím písemných vzkazů (obě při zkráceném pracovním úvazku vyučují jen některé dny v týdnu a na pracovišti se tudíž nesetkávají).

Jednání poradního orgánu ředitele školy - pedagogické rady se řídí *Jednáním řádem pedagogické rady*. Pedagogická rada projednává hlavně výsledky vzdělávání a výchovné problémy žáků.

Metodické orgány jsou ustanoveny (metodické sdružení základní školy praktické a metodické sdružení přípravných tříd), jejich kompetence, které jsou naplňovány, pozitivně ovlivňují vzdělávání. Dílčí nedostatky se vyskytují pouze ve sjednocení přístupu organizace vzdělávání v přípravných třídách.

Kontrolní činnost školy vychází z *Plánu kontrolní činnosti* a postihuje její činnost komplexně. Povinnosti v této oblasti jsou rozděleny mezi ředitele a jeho zástupkyni. Záznamy z vykonaných kontrol včetně hospitací ředitel nearchivuje. Účinnost ředitelem přijímaných opatření nebylo možné vzhledem k malému počtu záznamů (v době inspekce byly k dispozici pouze dva) posoudit. Na pozitivní vliv kontrol v oblasti vzdělávání lze usuzovat z převážně velmi dobré úrovně jeho průběhu a výsledků, které žáci prokazovali v době inspekce. Kontrola vedení dokumentace je méně účinná, v dokumentaci byly shledány dílčí nedostatky (nevyplněné údaje v zápisových lístcích do školní družiny, chybějící údaje v individuálních vzdělávacích plánech - viz kap. Průběh a výsledky vzdělávání).

Skutečnost, že uvádění začínajících (v tomto školním roce jedna učitelka a jedna vychovatelka), nově příchozích a nekvalifikovaných pedagogů do praxe není zavedeno, se v některých případech negativně promítá do kvality průběhu vzdělávání. Nezkušenost jedné odborně kvalifikované učitelky v práci se skupinou žáků s určitými vzdělávacími potřebami se projevila v nepřiměřeně vysoké náročnosti výuky. Pomoc zkušených kolegů dle zjištěných nedostatků postrádá i učitelka na odloučeném pracovišti ve speciální základní škole, kde navíc vyučující nemají prostor pro vzájemné konzultace (viz výše).

Další vzdělávání pedagogů vychází z potřeb školy. Učitelé se zúčastňují zejména kurzů zaměřených na počítačovou gramotnost, metody práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a na techniky využívané v pracovním vyučování. Ředitel školy se vzdělává v oblasti managementu škol.

Plánování v personální oblasti se soustřeďuje na organizační změny, které souvisejí s předpokládanou změnou počtu přípravných tříd a oddělení školní družiny. Součástí těchto změn je plánované snížení rozsahu přímé vyučovací povinnosti zástupkyně ředitele školy tak, aby byl v souladu s právním předpisem.

Personální podmínky vzdělávání jsou hodnoceny jako velmi dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ A ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Budova školy je jednopodlažní objekt, ve kterém jsou umístěny třídy základní školy praktické a školní družina. Jeho vnitřní prostory jsou upravené, světlé. Kmenové třídy jsou esteticky i funkčně zařízené, vybavené řadou názorných pomůcek a v potřebné míře i didaktickou technikou. Dále jsou zde odborné učebny pro výuku pracovního vyučování – cvičná kuchyň, učebna šití, učebna dílenských prací (pro jejich výuku má škola i keramickou pec). V budově se nacházejí také odborná učebna *audio–video*, která je spojena s dobře vybavenou

knihovnou, počítačová učebna a tělocvična. Počítačová učebna je prokazatelně často využívána, zejména pro výuku českého jazyka, matematiky a přírodopisu. Nevýhodou této budovy jsou prostorová omezení, která se částečně projevují v roztržitosti uložení pomůcek a kabinetních sbírek. Také v tělocvičně pro její malé rozměry probíhá jen výuka žáků nižších ročníků nebo skupiny děvčat, která je méně početná. Na výuku tělesné výchovy proto žáci docházejí i do tělocvičny místní TJ Sokol. Součástí zahrady patřící ke škole je i pozemek, na kterém mají všechny třídy přidělené záhony pro pěstitelské práce. Na zahradě také žáci o přestávce relaxují. Odborné pracovny mají velmi dobré vybavení, pouze v dílně jsou pracovní stoly a hoblice značně opotřebované. Při plné početní naplněnosti skupiny chlapců (ve třídě se třemi spojenými ročníky) je v dílně nedostatek pracovního místa. Materiální vybavení pro výuku sledovaných předmětů pokrývalo potřeby v dostatečném množství. Pro jeho operativní využití mají mnohé pomůcky učitelé umístěny ve třídách.

Výuka ve třídě speciální základní školy probíhá převážně individuálně, popř. jsou současně vyučováni dva žáci. Uvedené organizaci vzdělávání a závažnosti zdravotních postižení žáků odpovídá vnitřní upořádání učebny - dvě žákovská pracovní místa pro individuální práci a jedno další místo s počítačem se speciální myši a výukovými programy pro žáky s těžkým mentálním postižením. V prostorné třídě je základní vybavení pro výuku, v malé míře jsou zastoupeny zejména pomůcky pro smyslovou výchovu a rozvoj jemné motoriky. Škola má sice některé k dispozici, ale jsou umístěny na pracovištích, kde jsou přípravné třídy. Podle potřeby jsou učitelkami zhotovovány pomůcky pro alternativní komunikaci a sociální čtení. Pomůckový fond tvoří i předměty denní potřeby, které slouží k nácviku základních dovedností zajišťujících soběstačnost žáků v běžných denních činnostech. K dispozici jsou i relaxační pomůcky.

Školní družina nemá vlastní prostory, využívá dvě kmenové učebny, jejichž vnitřní uspořádání tudíž neodpovídá požadavkům na využívání volného času žáků. Tento nedostatek je ale do velké míry kompenzován dalšími prostorami, které má školní družina pro svoji činnost k dispozici (počítačová učebna, tělocvična, školní zahrada, audio-video učebna). Průměrné vybavení pomůckami pro zájmovou činnost zčásti omezuje pestrost nabídky činností, příznivější je situace pro sportovní vyžití žáků.

Všechny učebny přípravných tříd jsou vybavené novým nábytkem uspořádaným tak, že lze zařazovat činnosti i mimo lavice žáků. K dispozici jsou i tělocvična a školní zahrada. Pro vzdělávání žáků přípravných tříd má škola dostatek potřebných pomůcek. Některé z nich, zejména pracovní listy, si učitelky zhotovují samy. Učebna v hlavní budově je pro výuku podnětná se spoustou obrazového materiálu a dalších učebních pomůcek. Učebny na odloučeném pracovišti využívá v odpoledních hodinách školní družina běžné základní školy, v jejichž nájemních prostorách dvě přípravné třídy sídlí. Veškeré pomůcky jsou proto uloženy v kabinetu, a třídy tudíž působí spíše strohým a nepodnětným dojmem.

Vedení školy zajišťuje nákup pomůcek účelně, na základě návrhů jednotlivých vyučujících. Plánování rozvoje materiálních podmínek je funkční a vychází z priorit vedení školy.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání jsou v základní škole praktické a přípravných třídách hodnoceny jako velmi dobré, ve školní družině a speciální základní škole jako průměrné.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ A ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Výuka v základní škole praktické probíhá podle *Vzdělávacího programu zvláštní školy čj. 22 980/97-22* aktualizovaného dle *Metodického pokynu MŠMT k rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání o 1 vyučovací hodinu od školního roku 2004/2005 čj. 21 264/2004-2*, vzdělávací nabídka je rozšířena o zájmové útvary *sborový zpěv, keramika, flétna, anglická konverzace, PC-internet*. Žáci s těžším mentálním postižením integrovaní v základní škole praktické jsou vyučováni podle *Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy čj. 24 035/97 22* (rovněž aktualizovaného dle výše uvedeného pokynu). Žáci speciální základní školy jsou podle závažnosti zdravotního postižení vzdělávání podle individuálních plánů, které vycházejí z *Rehabilitačního vzdělávacího programu pomocné školy čj. 15 988/2003-24* nebo z výše zmiňovaného vzdělávacího programu *čj. 24 035/97 22*. Žáci přípravných tříd jsou vyučováni podle vzdělávacího dokumentu doporučeného metodickým pokynem MŠMT - *Přípravná třída pro děti ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí*.

Zájmové vzdělávání ve školní družině vychází z vlastních plánů vypracovávaných vždy na každý následující měsíc a dále konkretizovaných v týdenních plánech. Zaměření zájmového vzdělávání odpovídá požadavkům pedagogiky volného času.

Kontrolou rozvrhů hodin všech tříd základní školy praktické a přípravných tříd pro školní rok 2004/2005 bylo zjištěno, že učební plány jsou dodržovány. Jako disponibilní hodina je v sedmém ročníku zařazen český jazyk. Rozvrh hodin speciální základní školy je stanoven formálně - shodně pro žáky různých vzdělávacích stupňů. Ve skutečnosti jsou učební plány žáků individuálně upravené a žáci jsou vyučováni podle individuálních vzdělávacích plánů. Tyto plány ale neobsahují údaje stanovené metodickým pokynem platným v době jejich zpracování.

Při kontrole zápisů v třídních knihách za školní roky 2003/2004 a 2004/2005 k datu inspekce bylo v základní škole praktické zjištěno plnění učebních osnov sledovaných předmětů. Kontrola plnění učebních osnov prováděná ředitelem je tudíž účinná. Kontrola plnění učebních osnov ve speciální základní škole je vzhledem k realizované výuce podle individuálních vzdělávacích plánů bezpředmětná.

Dokumentace konkrétně a průkazně zachycuje průběh vzdělávání v základní škole praktické a školní družině. Ve vedení ostatní pedagogické dokumentace byly shledány dílčí nedostatky. Nedostačující vypovídací hodnotu mají záznamy o individuální úpravě organizace výuky ve speciální základní škole. V třídních výkazech jsou uváděny dny v týdnu, kdy jsou žáci vyučováni. Reálně se v uvedených dnech vzhledem k individuálně organizované výuce vyučují jen např. jednu nebo dvě hodiny. Tyto záznamy spolu s formálním stanovením rozvrhu hodin zkrášlují informaci o předmětech, kterým jsou žáci vyučováni. Záznam o výuce jen v některých dnech v týdnu navozuje představu, že žáci nejsou vyučováni všem předmětům. Ve skutečnosti se ale v rámci integrovaného pojetí výuky ve všech předmětech vzdělávají. Záznamy o vzdělávání v přípravných třídách také nejsou v ojedinělých případech průkazné (viz např. záznamy *práce s mapou, čas - jednotky, skupenství - voda, číselná osa*) a svědčí pro nepřiměřenou náročnost vzdělávacích cílů. Dle sdělení učitelek ale skutečný obsah vzdělávání odpovídal možnostem předškolních dětí (např. *práce s mapou* – děti prohlížely obrázky a mapy v encyklopediích, *číselná osa* – počítání prvků v daném souboru, vzestupná a sestupná číselná řada do deseti). V některých zápisních lístcích do školní družiny chybí údaj o době odchodu žáka.

Organizace výuky (délka vyučovacích hodin a přestávek, počet hodin v dopoledním vyučování) v základní škole praktické je v souladu s právním předpisem. Pro zlepšení psychohygieny výuky byl od března tohoto roku změněn režim přestávek. Přestávka po třetí vyučovací hodině je prodloužena na 25 minut, žáci ji tráví na školní zahradě. Při individuálním vyučování ve speciální základní škole je délka vyučovacích hodin dodržována. Organizace vzdělávání v přípravných třídách je přizpůsobena režimu školy. Součástí denního režimu přípravných tříd je pobyt venku. Provozní doba školní družiny není dle údajů v předložených zápisních lístečích do školní družiny stanovena účelně. Jako nejzazší doba, ve kterou žáci ze školní družiny odcházejí, je uveden čas 16:15 hod., provoz školní družiny ale končí v 17:00 hod.

Školní řád (*Řád školy*) nebyl dosud ve smyslu nového školského zákona aktualizován o pravidla hodnocení výsledků vzdělávání žáků. Činnost školní družiny se řídí *Provozním řádem školní družiny*, který není zpracován v souladu s požadavky stanovenými výše zmiňovaným právním předpisem na vnitřní řád školských zařízení, provozní doba v něm není aktualizována (chybí ranní provoz). Řády odborných učeben jsou funkční.

Informování rodičů o výsledcích vzdělávání je zajišťováno prostřednictvím zápisů v žákovských knížkách, při osobních pohovorech pedagogů se zákonnými zástupci žáků, na třídních schůzkách a telefonicky.

Psychologické služby zajišťují na částečné pracovní úvazky dvě psychologičky, které napomáhají učitelům při řešení výchovných problémů a přispívají i ke zkvalitnění činnosti výchovné poradkyně. V oblasti profesní orientace škola využívá pomoc psychologičky pedagogicko-psychologické poradny, která dle potřeby žáků provádí profitesty. Výchovná opatření jsou udělována v omezené míře nejen proto, že škola raději využívá aktivní a okamžité řešení problému pohovorem se žákem a rodiči, eventuálně pomoc školních psychologek, ale i proto, že výchovné problémy se ve škole často nevyskytují. Snížené známky z chování jsou ojedinělé.

Škola poskytuje svým žákům i logopedickou péči. Logopedickou službu využívají nejen žáci školy, ale i žáci místní běžné základní školy a mateřských škol (tito žáci převažují).

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech český jazyk, dějepis, matematika, přírodověda a přírodopis v základní škole praktické

Sledovaná výuka probíhala v kmenových třídách a počítačové učebně. Všechny učebny mají podnětnou a estetickou úroveň. Vybavení umožňuje vyučovat názorně, což vyučující ve velké míře využívali. Výuka ve všech hodinách byla pečlivě připravena a promyšlena. Vyučovací celky byly strukturovány s ohledem na cíle vzdělávacího programu a aktuální možnosti žáků. Podle potřeby vyučující žákům v činnostech pomáhali a dodávali jim sebedůvěry. Vzdělávací i výchovné cíle byly žákům prezentovány zajímavým způsobem.

Struktura hodin odpovídala stanoveným vzdělávacím cílům, navazovala na předchozí učivo a většinou respektovala individualitu žáků. Žáci měli často možnost využívat názorných pomůcek a aktuálních nástěnek zhotovených k probíranému učivu, v menší míře i didaktické techniky. K potřebným pomůckám měli volný přístup. Při výuce některých předmětů (český jazyk, matematika, přírodopis) jsou uplatňovány počítačové programy. V jedné ze sledovaných hodin českého jazyka byl k procvičení učiva využit počítačový výukový program a práce s chybou.

Všechny sledované hodiny měly dobře promyšlenou stavbu. Pouze v jedné hodině méně zkušené učitelky převládala frontální verbální projev, žákům nebyl dán prostor k upevnění a procvičení učiva. V polovině tříd se vyučuje na oddělení, což vyžaduje promyšlenou

organizaci výuky a větší materiální zabezpečení. Organizaci výuky i zajištění potřebných pomůcek vyučující velmi dobře zvládali.

Vstupních motivačních metod bylo užito jen zřídka. Tempo výuky bylo až na ojedinělé případy přiměřené, chybělo zařazení relaxačních chviliek. Učivo bylo prezentováno věcně a odborně správně. Žáci byli aktivní a o výuku měli zájem. Ve všech sledovaných hodinách probíhala velmi dobrá vzájemná komunikace mezi učitelkami a žáky. Žáci respektovali pokyny pedagogů a dodržovali stanovená pravidla. Byl jim dán dostatečný prostor k rozvoji jejich komunikativních dovedností. Časté hodnocení v průběhu hodin bylo zaměřeno pozitivně a vhodně žáky motivovalo. Většina vyučujících žáky hodnotí způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok. Hodnocení v závěru hodin, sebehodnocení či celkové shrnutí učiva ve většině sledovaných hodin chybělo. Frekvence klasifikace výkonu žáků je pravidelná a četnost známek v žákovských knížkách vzhledem k charakteru sledovaných předmětů dostačující. Pouze některé zápisy postrádají konkrétní údaje o klasifikovaném učivu.

Průběh a výsledky vzdělávání jsou ve sledovaných předmětech hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu pracovní vyučování v základní škole praktické

Všechny učitelky se při výuce řídí obecnými zásadami a cíli vzdělávání. Mají vypracované tematické plány. Stanovené cíle ve sledovaných hodinách byly konkrétní, jasně formulované, přiměřené aktuálnímu stavu tříd a zohledňovaly individuální vzdělávací potřeby žáků.

Výuku ve třídách nižších ročníků zajišťují kvalifikované učitelky. Ve třídách vyšších ročníků s oddělenými skupinami chlapců sice tato kvalifikace učitelce chybí, ale je vyvážena dlouholetou pedagogickou praxí a vzděláním technického směru. To se pozitivně projevuje ve vedení žáků ke správným způsobům užívání materiálů a nástrojů, k práci podle jednoduchých technických náčrtů a přesnosti. Ve sledovaných hodinách žáci prokazovali velmi dobré pracovní dovednosti.

Všechny sledované hodiny byly velmi dobře materiálně zajištěny. Jejich organizace se vyznačovala promyšleností, práce byla dobře strukturovaná. Učivo bylo aplikováno věcně správně. Vždy byla patrná snaha učitelek o propojení učiva s praxí. Ve třídě chlapců spojených ročníků byla vždy zřejmá vzájemná odlišnost náročnosti pracovních postupů, a tím respektování věkových zvláštností žáků. Ve výuce byla využívána i práce s chybou, analýza chyb vedla ke zvýšení motivace. Ojediněle byly zařazeny činnosti na rozvíjení smyslu žáků pro spolupráci. Žáci byli vždy vedeni k samostatnosti a dodržování pravidel bezpečnosti práce.

Práci žáků vyučující až na výjimky hodnotili průběžně a vždy adresně. Většina žáků měla o práci zájem. Komunikace mezi žáky a učitelem byla vyvážená a respektovala stanovená pravidla.

Ve třídách s nižšími ročníky bylo ke vzbuzení zájmu žáků často vhodně využíváno mezipředmětových vztahů. Starší žáky většinou velmi dobře motivovalo praktické využití zhotovovaného výrobku.

Průběh a výsledky vzdělávání v pracovním vyučování jsou hodnoceny jako vynikající.

Průběh a výsledky vzdělávání ve speciální základní škole

U žáků s těžším mentálním postižením se vzdělávací cíle soustředily na dosažení maximálně možné úrovně soběstačnosti v oblasti sebeobsluhy, porozumění nesložitým pokynům a

vykonávání jednoduchých pracovních činností. Vzdělávací cíle pro žáky, u nichž jsou předpoklady pro osvojení si základů čtení, psaní a počítání, byly stanoveny v souladu s jejich možnostmi. Vzdělávací cíle vymezené v individuálních vzdělávacích plánech jsou často aktualizovány podle přání rodičů či doporučení odborníků tak, aby směřovaly k co největšímu možnému rozvoji žáků.

Při výuce učitelka vhodně využívala dostupné pomůcky (některé potřebné pomůcky škola ale nemá na tomto odloučeném pracovišti k dispozici).

Organizace výuky je přizpůsobována specifickým vzdělávacím potřebám žáků – je výhradně individualizovaná. V hodinách bylo zřetelné zohledňování rozdílů dosaženého stupně mentálního rozvoje žáků, výrazný byl také individuální přístup při zohledňování náročnosti úkolů a výukových metod i respektování výkyvů ve výkonnosti žáků. Učitelka jim vždy podle potřeby poskytovala pomoc. Bylo-li to vzhledem k úrovni dosažených dovedností žáků možné, zařazovala vedle přímé práce se žáky také práci samostatnou. Činnosti byly ale málo pestré a v některých částech hodin byla výuka pro žáky příliš teoretická.

Motivování žáků k plnění jednotlivých zadávaných úkolů někdy chybělo. V průběhu jejich plnění udržovala učitelka aktivitu žáků pochvalou a příslibem oblíbené činnosti či pochoutky.

Psychohygienické zásady byly většinou opomíjeny, žáci až na jednu výjimku pracovali výhradně v lavicích. Relaxační chvílky byly ve vyučovacím procesu zařazeny jen v případě jedné žákyně, která je sama vyžadovala.

Žáci velmi dobře reagovali na pochvalu. Učitelka jejich výkony průběžně hodnotila, oceňovala každý dosažený pokrok.

Atmosféra výuky byla velice vstřícná, žáci mají k učitelce důvěru. Vyučující je vedla ke kultivovanému chování, méně již ale věnovala pozornost rozvíjení komunikačních schopností u těch žáků, u nichž je reálný předpoklad pro jejich osvojení.

Průběh a výsledky vzdělávání jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v přípravných třídách

Plány na školní rok mají charakter měsíčních tematických okruhů vycházejících především z lidových tradic a charakteristik jednotlivých ročních období. Vzdělávací cíle učitelky stanovují postupně na jednotlivé měsíce v závislosti na dosažených výsledcích vzdělávání konkrétní skupiny žáků. Kontinuita výukových cílů byla ve sledovaných hodinách zřejmá.

Učitelky v hodinách účelně využívaly pomůcky (obrázky, dětské knihy, stavebnice, pracovní listy, výtvarný materiál), zejména ze strany jedné vyučující byla materiální podpora výuky velmi výrazná. Uplatňování vhodných pomůcek spolu s kladným hodnocením a odvoláváním se na vlastní zážitky učitelky žáky dobře motivovaly ke všem učebním činnostem. Hodnocení jejich výkonů, v jednom případě i zařazené vzájemné hodnocení, ale postrádala zdůvodnění.

V organizaci činností byly ve sledovaných hodinách mezi jednotlivými vyučujícími velké rozdíly především ve variabilitě zařazených aktivit. Velmi dobře promyšlené byly metodické postupy. Doba, která vyžadovala soustředěnou pozornost žáků, byla ale vzhledem k jejich individuálním i věkovým zvláštnostem nepřiměřeně dlouhá (souvislé bloky v délce 75 – 80 minut). Chybělo zařazení aktivit na psychické uvolnění. V důsledku toho již byli žáci viditelně unaveni a někteří ztráceli o činnost zájem. Pracovní tempo odpovídalo věku a možnostem jednotlivých žáků, všichni měli dostatek času potřebného k dokončení úkolu. Učitelky jim poskytovaly podle potřeby pomoc, jejich pokyny byly jednoznačné a pro žáky srozumitelné.

Míra akceptování stanovených pravidel chování a komunikace mezi dětmi navzájem a děti k dospělým odpovídala jejich věkovým předpokladům. Žáci měli ale málo příležitostí pro rozvoj plynulého vyjadřování. Kladem pedagogického působení jedné z vyučujících bylo vedení žáků k aktivnímu využívání dovedností osvojených při individuální logopedické péči ve spontánním mluvním projevu.

Naprostá většina žáků prokazovala vysokou míru osvojení dovedností potřebných pro zahájení povinné školní docházky. Z jejich výkonu v hodinách i z výsledků jejich samostatných prací (archivované pracovní listy) je zřejmé, že u převážné většiny z nich došlo k odstranění těch problémů, pro který jim poradenské pracoviště navrhovalo odklad školní docházky.

Průběh a výsledky vzdělávání v přípravných třídách jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky zájmového vzdělávání ve školní družině

Zařazování žáků do jednotlivých oddělení školní družiny se řídí jejich věkem, v jednom oddělení jsou zařazeni žáci přípravných tříd a ve druhém žáci základní školy praktické.

Činnosti realizované ve školní družině doplňují vzdělávací program školy zejména v oblasti výtvarné a tělesné výchovy, pracovního vyučování, prvouky a přírodovědy. Žáci nemají možnost podílet se na tvorbě vzdělávacích plánů respektive na nabídce a volbě forem zájmového vzdělávání, mohou si ale vybírat z předkládané nabídky spontánních činností.

Odpočinková, sportovní, rekreační a zájmová činnost a příprava na vyučování (v případě zájmu rodičů) se uskutečňuje na základě pevně stanoveného týdenního plánu a vychází z podmínek školy. Ten je případně pružně přizpůsobován aktuální situaci ve skupině dětí, respektive jejímu složení, náladě a zájmům.

Odpočinkové aktivity nebo pobyt venku jsou vhodně zařazovány ihned po skončení vyučování. V jednom případě měly ale charakter pokračování školní výuky – žáci pracovali v lavicích podle pokynů vychovatelky. Dostatek prostoru je věnován sportovním a dalším pohybovým činnostem, žáci denně pobývají venku. Příprava na vyučování je většinou zařazována po návratu z vycházky. Při všech realizovaných činnostech žáci mohli uplatňovat vlastní tvořivost a fantazii. V rámci činnosti školní družiny je také zajišťováno přecházení na oběd do jídelny. Někteří žáci přípravných tříd mají po skončení vyučování potřebu pasivního odpočinku, který jim vychovatelka umožňuje. Děti ale leží jen na koberci, na kterém nemají ani žádnou podložku.

Z jednání žáků bylo zřejmé, že jsou vedeni k upevňování vstřícných a vzájemně tolerantních vztahů, jejich chování bylo v době inspekce bezproblémové. Motivování žáků ke všem činnostem bylo přiměřené jejich věkovým a vývojovým předpokladům. Vychovatelky k nim mají přátelský vztah a k jejich potřebám přistupují individuálně.

Činnost školní družiny je hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Vzhledem k tomu, že pro školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nejsou k dispozici standardizované testy pro zjišťování výsledků vzdělávání, hodnotí je škola klasickými metodami. Evaluace výsledků vzdělávání v základní škole praktické má formu ředitelských písemných prací z českého jazyka a matematiky. Zjištěné nedostatky vyučující využívají ke korekci svých dalších postupů. Pro žáky speciální základní školy škola nemá vzhledem k závažnosti jejich zdravotního postižení stanoveny žádné evaluační nástroje. Výsledky vzdělávání v přípravných třídách a školní družině jsou zjišťovány jen běžnými formami v rámci každodenní vzdělávací práce.

Velmi dobrých výsledků dosahují žáci ve sportovních utkáních mezi pražskými základními školami pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. V loňském školním roce se umísťovali v kopané, vybíjené a florbale na medailových místech. Škola je členem sdružení pro mentálně postižené IMPULS, které organizuje zejména atletické přebory a závody v plavání, ve kterých žáci na mistrovství ČR obsadili první místo.

Průběh a výsledky vzdělávání jsou v základní škole praktické, speciální základní škole, přípravných třídách i školní družině hodnoceny jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Pro zřízení dvou přípravných tříd ve školním roce 2003/2004 škola předložila prokazatelný (písemný) souhlas krajského úřadu. Pro tento školní rok není zřízení tří přípravných tříd prokazatelným souhlasem krajského úřadu doloženo.
2. V přípravných třídách je ve školním roce 2004/2005 zařazena naprostá většina žáků, kterým poradenské pracoviště navrhovalo odklad školní docházky z důvodu školní nezralosti. Jen minimum žáků mělo v odborném posudku uvedeno, že pochází ze znevýhodněného sociálního prostředí. Skladba žáků v přípravných třídách tudíž na počátku tohoto školního roku neodpovídala *Metodickému pokynu ke zřízení přípravných tříd pro děti ze sociálním znevýhodněním a ustanovení funkce vychovatele – asistenta učitele čj. 25 484/2000-22* (stejná situace byla i v předcházejícím školním roce). V současné době neodpovídá ani novým právním předpisům (v průběhu školního roku došlo k jejich změně).
3. Kapacita školní družiny byla v době inspekce překročena o 3 žáky.
4. Škola je zařazena do skupiny škol ověřujících *Rámcový vzdělávací program pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami*.
5. **Tematická inspekce *Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů ve školách a školských zařízeních.***

Součástí inspekční činnosti bylo sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů. Dotazníky *Jaké to tady je ?* byly předloženy žákům 7., 8. a 9. ročníku.

Preventivní program má škola každoročně písemně vypracován. Obsahuje převážně výčet akcí ve školním roce. Program vychází z podmínek školy a je pravidelně aktualizován i vyhodnocován. Tematika prevence je prokazatelně diskutována na pedagogických radách. Škola spolupracuje s Městskou policií, Obecním úřadem Praha 10, v tomto školním roce pořádala přednášku lékaře - sexuologa pro žáky 6. – 9. ročníku.

Pozitivem je spolupráce se školním psychologem a rovněž fakt, že pochvaly žáků převažují nad výchovnými opatřeními. Atmosféra ve škole je podnětná a tvůrčí, vztahy mezi učiteli, mezi učiteli a žáky i mezi žáky navzájem jsou vstřícné. Prostředí školy je bezpečné a podnětné. Vyskytnuvší se negativní jevy (záškoláctví, náznaky šikany) jsou řešeny bezodkladně, vhodným způsobem. Závažnost ani četnost negativních jevů se nezvyšuje.

Škola se problematikou prevence sociálně patologických jevů zabývá. Přijatý systém je účinný.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Žřizovací listina příspěvkové organizace Speciální školy, Praha 10, Vachkova 941 vydaná Hlavním městem Praha dne 10. září 2004 s účinností od 1. září 2004 bez čj.
2. Rozhodnutí MŠMT ČR, kterým se mění zařazení Speciálních škol, Praha 10, Vachkova 941 s účinností od 1. září 2004 do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 31 135/03-21
3. *Žádost o zřízení přípravné třídy čj. SKU O6/179/2003 ze dne 13. března 2003*
4. *Dodatek č. 1 dohody čj. SKU O6/179/2003*
5. *Organizační řád školy ze dne 18. ledna 2005, bez čj.*
6. Celoroční plán kontrolní činnosti - školní rok 2004/2005
7. Jednací řád pedagogické rady ze dne 4. září 2001
8. Tematické plány sledovaných předmětů vypracované učiteli pro školní rok 2004/2005
9. Tematické plány přípravných tříd pro školní rok 2004/2005
10. Záписy z jednání metodických orgánů za školní roky 2003/2004 a 2004/2005
11. Hospitační záznamy ředitele za školní rok 2004/2005
12. Katalogové listy všech žáků školy ve školních rocích 2003/2004 a 2004/2005
13. Třídní výkazy všech tříd ve školním roce 2004/2005
14. Třídní knihy zvláštní školy za školní rok 2003/2004
15. Třídní knihy základní školy praktické za školní rok 2004/2005
16. Třídní knihy speciální základní školy za školní rok 2004/2005
17. Třídní knihy pomocné školy za školní rok 2003/2004
18. Třídní knihy přípravných tříd za školní roky 2003/2004 a 2004/2005
19. Přehledy výchovně vzdělávací práce - školní družina-školní klub za školní roky 2003/2004 a 2004/2005
20. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2003/2004
21. Osobní dokumentace všech žáků se zdravotním postižením zařazených do školy ve školních rocích 2003/2004 a 2004/2005
22. *Řád školy bez data vydání a čj. (platný k datu inspekce)*
23. Popisy pracovních činností pro jednotlivá funkční zařazení pedagogických pracovníků
24. Plán školního psychologa na školní rok 2004/2005
25. Školní družina - Provozní řád bez data vydání a čj.
26. Rozvrhy hodin podle tříd pro školní rok 2004/2005
27. Rozvrhy hodin podle učitelů pro školní rok 2004/2005
28. Doklady o nejvyšší dosažené odborné kvalifikaci pedagogických pracovníků
29. Záписy z pedagogické rady
30. Sešity, žakovské knížky a žakovské notýsky žáků
31. Individuální vzdělávací plány - školní roky 2003/2004 a 2004/2005
32. Záписní lístky do školní družiny pro školní rok 2004/2005
33. Záznamy o práci v zájmových útvarech - školní rok 2004/2005
34. Tematické plány školní družiny pro školní rok 2004/2005

35. Řády odborných pracoven (*Provozní řád školní dílny, Tělocvična – provozní řád, Řád počítačové učebny, Řád odborné učebny vaření, Řád učebny šití*)
36. Rozvrh dozorů platný v době inspekce
37. Roční plán činnosti (školní rok 2004/2005)
38. Preventivní program výchovné poradkyně na školní rok 2004/2005

ZÁVĚR

Složení pedagogického sboru je příznivé z hlediska odborné kvalifikace jeho členů. V organizování činnosti školy převažují pozitiva. Kontrolní systém je účinný zejména v oblastech týkajících se kvality průběhu a výsledků vzdělávání a dodržování učebních dokumentů, jeho nižší účinnost byla zjištěna ve vedení pedagogické dokumentace. Činnost metodických orgánů je funkční, systém uvádění nekvalifikovaných a nových učitelů chybí.

Materiálně-technické podmínky velmi dobře umožňují plnit realizované vzdělávací programy, vyučující je většinou účelně využívají.

Hlavními pozitivy průběhu výuky jsou zajišťování kontinuity vzdělávacího procesu, respektování individuálních předpokladů žáků pro vzdělávání a využívání mezipředmětových vztahů. Dílčí nedostatky jsou v psychohygienu výuky a rozvíjení vyjadřovacích schopností žáků. Ve sledovaných hodinách žáci většinou prokazovali velmi dobré výsledky.

Skladba žáků přípravných tříd neodpovídá metodickému pokynu platnému v době, kdy do nich byli zařazeni, ani novým právním předpisům (viz kap. Další zjištění bod č. 2).

Vývoj školy od poslední inspekce

Úroveň personálních a materiálně-technických podmínek i průběhu vzdělávání je setrvalé velmi dobrá. Rozšířila se vzdělávací nabídka školy o speciální základní školu (školu pro žáky s těžším mentálním postižením) a o přípravné třídy.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrná)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Jitka Kozáková	Jitka Kozáková v.r.
Členka týmu	Mgr. Jana Frojdová	Jana Frojdová v.r.
Člen týmu	Mgr. Jiří Wagner	Jiří Wagner v.r.

V Kladně dne 2. května 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, nám. 17. listopadu 2840, 272 63 Kladno. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě (je-li zřízena), inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 6. května 2005

Razítko

Ředitel školy

Titul, jméno a příjmení

Podpis

PaedDr. Petr Ptáček

PaedDr. Petr Ptáček v.r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Hlavní město Praha	22.6.2005	01 1142/1093-05

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.